

Schoolondersteuningsprofiel (SOP)

Ken de populatie!

Wat vraagt de populatie?

Wat heeft de school in huis om die vraag te beantwoorden?

Wat heeft de school (nog) niet in huis om die vraag te beantwoorden en waar haal je het vandaan?

Contactgegevens van de school

Samenwerkingsverband	Samenwerkingsverband PO Zaanstreek
Naam schoolbestuur	Agora
Naam school	SBO Tijdstroom
Straat	Rode Zee 69
Postcode en Plaats	1503 TS Zaandam
Gemeente	Zaanstad
Telefoon	075-2010001
Website	www.tijdstroom.nl
Mailadres	info@tijdstroom.nl
Directie	Brenda Smit

Schoolondersteuningsprofiel

Ken de populatie

SBO Tijdstroom is een school voor leerlingen met leer- en/of gedragsproblematiek in de leeftijd van 4 tot en met de schoolverlatersleeftijd. De school is gevestigd in Zaandam-Zuid en telt een leerlingenaantal van rond de 110 leerlingen. In de loop van ieder schooljaar neemt het leerlingaantal toe in verband met het afgeven van toelaatbaarheidsverklaringen (TLV) vanuit het Samenwerkingsverband. De leerlingen stromen binnen vanuit het reguliere onderwijs, een specialistisch kindcentrum of andere scholen voor speciaal (basis) onderwijs. SBO Tijdstroom vervult een regionale functie in de Zaanstreek.

De leerlingen krijgen een TLV voor een tijdelijke periode (één of twee jaar). Het uitgangspunt is terugplaatsing naar de reguliere basisschool, tenzij het leerlingen betreft voor wie gezien hun onderwijsbehoeften een langdurige plaatsing noodzakelijk is. Wanneer wij mogelijkheden voor terugplaatsen zien, hanteren wij een actief terugplaatsingsbeleid.

Het merendeel van de leerlingen heeft ouders die in Nederland geboren zijn. Daarnaast hebben wij ouders met een niet Nederlandse nationaliteit. Een overwegend deel van de ouders heeft een laag opleidingsniveau en inkomen. Verder zien wij dat een groot deel van onze leerlingen opgroeit in gezinnen waarin (multi-) problematiek speelt.

De school is gericht op leerlingen die onvoldoende tot leren komen binnen het reguliere basisonderwijs door verschillende oorzaken. Bijvoorbeeld door:

- lager cognitief functioneren;
- beperkte concentratie of werkhouding;
- problemen in de sociaal-emotionele ontwikkeling;
- beperkingen of belemmeringen (al dan niet gediagnosticeerd).

Wij zien de afgelopen jaren, naast een stijging in de aantallen, ook een stijging in ernst en diversiteit met betrekking tot kind- en omgevingsfactoren. Zo ontvangen wij meer leerlingen met externaliserend probleemgedrag en ook leerlingen met ernstige vormen van spraak/taalproblematiek. Daarnaast is veelal sprake van comorbiditeit, wat inhoudt dat verschillende beperkingen of belemmeringen psychiatrische aandoeningen naast elkaar voorkomen.

Wanneer de leerlingen na groep 8 onze school verlaten, stromen zij uit naar verschillende scholen en uitstroombestemmingen voor voortgezet (speciaal) onderwijs. Voor een compleet overzicht verwijzen wij naar PO Vensters.

Wat vraagt de populatie?

Onze populatie leerlingen vraagt om meer dan gemiddelde ondersteuning als het gaat om de leerontwikkeling en de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Wat betreft de leerontwikkeling vraagt onze populatie (o.a.):

- een rijke, maar prikkelarme en rustige leeromgeving;
- (veelal) visuele ondersteuning;
- (veelal) korte afgebakende taken;
- een aanbod dat aangepast is, aan het niveau van het kind;
- afhankelijk van het leerniveau: verlengde instructie en/of leertijd of versnelling (op een of meerdere vakgebieden);
- veelvuldige directe (positieve) feedback;
- een leerkracht die in staat is om een passend en gedifferentieerd aanbod voor ieder kind en ook voor een groep met veel diversiteit te bieden.

Wat de sociaal-emotionele ontwikkeling betreft vraagt onze populatie (o.a.):

- een gerichte en consequente (methodische) aanpak ter ondersteuning van positief gedrag;
- veelvuldige directe (positieve) feedback;
- Leerkrachten die de kinderen 'kennen', bekend zijn met- en weten hoe om te gaan met (multi-)complex gedrag;
- Leerkrachten die ieder kind, iedere keer weer opnieuw kansen geeft om het beter te doen;
- Leerkrachten die successen met kinderen kunnen vieren.

Bovenal vraagt onze populatie leerlingen om een veilige en prettige leeromgeving, waar ieder kind mag zijn wie hij of zij is, met bekwame medewerkers die de kinderen kan stimuleren, motiveren, toewerkend naar zelfstandig kunnen denken, durven en doen.

Wat heeft de school in huis om die vraag te beantwoorden?

In vele opzichten is ons onderwijsaanbod vergelijkbaar met dat van het regulier onderwijs en werken we toe naar dezelfde einddoelen. Onze populatie vraagt wel meer dan gemiddeld om maatwerk. Om aan deze behoefte te voldoen leveren wij een aanbod dat zo goed als mogelijk is afgestemd op iedere leerling in een kleinere groep. Dit aanbod staat omschreven in een voor elke leerling aanwezig groeidocument. Naast de ondersteuningsbehoefte staat hier ook in beschreven aan welke doelen we met de leerling werken.

Om afstemming te kunnen bereiken wordt allereerst overwogen welke groep het meest passend is. Dit is afhankelijk van de leeftijd, het cognitief functioneren en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Om aan te kunnen sluiten bij de leerbehoeften werken wij voor een aantal vakgebieden groepsdoorbroken. Op deze manier ontvangen de leerlingen het aanbod dat aansluit bij hun niveau. Wij stimuleren de zelfstandige werkhouding (middels GIP) van onze leerlingen, zodat het gevoel van autonomie kan toenemen en de leerkracht zich nog beter kan richten op de individuele begeleiding van leerlingen.

Naast aandacht voor de cognitieve vakken hebben wij speciale aandacht voor de sociaal-emotioneel ontwikkeling van onze leerlingen. Onder meer met de methode Kwink werken wij systematisch aan

het aanleren van positief gedrag en een veilig groepsklimaat. We leren de leerlingen emoties bij zichzelf en de ander herkennen en strategieën in te zetten om hier op een adequate manier mee om te gaan. Ten slotte geven wij onze leerlingen naast het schoolse leren ruimte voor eigen vragen en inbreng. We werken daarom met IPC, wat inhoudt dat wij middels thema's op een actieve manier leren over de wereld om ons heen. Alle zaak- en creatieve vakken komen hierbinnen aan bod. Middels IPC geven wij ook gestalte aan Bildung.

Wat ons verder onderscheidt om tegemoet te komen aan de ontwikkelingsbehoeften van onze populatie zijn:

- deskundigen op het gebied van leer- en gedragsproblemen;
- medewerkers die consequent handelen vanuit begrip en geduld, uitgaande van de mogelijkheden van de leerlingen;
- onderwijs in kleinere groepen;
- meer ondersteunende faciliteiten, zoals (ortho-)pedagogen, autisme specialisten, inzet van onderwijsassistenten, schoolmaatschappelijk werk, dramatherapie, therapiehond;
- samenwerking met in- en externe organisaties; logopedie, fysiotherapie, muziektherapie;
- expliciete aandacht voor leerlingen met sociaal emotionele problematiek middels de inzet van een gedragsondersteuner en een ingerichte (time-out) ruimte;
- specifieke lesmethodes en methodieken die intensief worden ingezet binnen de groep en de school, die inspelen op de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze populatie;
- inzet van (remediërende) materialen zoals: koptelefoons, wiebelkussens, friemelmateriaal, etc;
- inzet van 'werkunits' wanneer nodig.

De school is onderdeel van een Integraal Kindcentrum (IKC). Naast onze ervaren en geschoolde medewerkers streven wij naar samenwerking met verschillende partijen om zo nauw als mogelijk aan te sluiten bij de ontwikkelingsbehoeften van leerlingen. Voor een overzicht verwijzen we naar onze schoolgids.

Wat heeft de school (nog) niet in huis om die vraag te beantwoorden en waar haal je het vandaan?

Ambities:

Groepsdoorbroken werken:

Om onze leerlingen een passender en gericht aanbod te kunnen leveren, zijn wij overgegaan op groepsdoorbroken werken op voor de vakgebieden spelling, taal en rekenen. Hiermee kwamen we ook tegemoet aan de ondersteuningsvraag van onze leerkrachten, die een passend aanbod voor iedere leerling willen leveren, wat moeizaam ging wanneer in een groep soms vijf verschillende niveaus per vakgebied moesten worden geboden. Groepsdoorbroken werken heeft bij ons op school echter wat voet in aarde:

- Niet alle leerlingen kunnen het aan om de eigen veilige groep te verlaten. Daar moet een alternatieve oplossing voor komen.
Onderwijsassistenten draaien in opdracht van de leerkracht inmiddels mee in het lesaanbod. De betreffende leerlingen kunnen daardoor in de eigen groep worden begeleid of individueel/in een klein groepje buiten de groep.
Ambitie is om uiteindelijk alle leerlingen het veilige en vertrouwde gevoel te geven, dat nodig is om over de drempel van de eigen groep te kunnen stappen.

- Leerkrachten moeten hun leerlingen loslaten op de drie vakgebieden en vertrouwen op hun collega's. Dat betekent iets voor de onderlinge communicatie, administratie en ook voor de communicatie naar ouders.

Leerkrachten overleggen onderling (en structureel) over vorderingen en ook werkhouding, concentratie en gedrag, zodat leerkrachten weten hoe hun leerling presteert in de andere groep. Hier zit een uitdaging in, omdat dat nu nog wordt ervaren als taak erbij.

Ambitie is om dat op den duur geïntegreerd te laten zijn in ons dagelijks werk.

Sociaal-emotioneel leren:

In de afgelopen jaren constateren wij niet alleen een groei in het aantal leerlingen, maar ook een groei in de diverse problematiek, van leren tot en met gedrag. Dit heeft consequenties voor onze ziens-, denk-, en handelwijze.

- Methode
PAD (Programma Alternatieve Denkstrategieën) laten wij achter ons en wij gaan werken met de methode Kwink. Ons inziens sluit deze (modernere) methode beter aan bij wat onze populatie leerlingen van ons vraagt. Lessen zijn dynamischer en actiever.
De ambitie is om (taal en denkwijze van) Kwink te integreren in onze algehele aanpak. Kwink is dan niet alleen een les, maar onze manier van doen.
- Methodisch
Tijdstroom heeft een pedagogisch beleidsplan. Daarnaast beschikt de school over een preventie- en interventieplan en een time-out protocol. Jaarlijks worden deze plannen onder de loep genomen (ter herhaling en voor nieuwe medewerkers) en wanneer nodig aangescherpt. Gezien de verandering in populatie en bijbehorende ondersteuningsbehoeften, is dit schooljaar een nieuw plan ontstaan. De drie eerder genoemde plannen zijn hierin (aangescherpt) verweven en tevens is een gedragsteam toegevoegd. Het gedragsteam richt zich voornamelijk op onze 'Intensieve zorgleerlingen gedrag'.
Ambitie is om het aangepaste plan ten uitvoer te brengen om te beoordelen of het (nog) beter aansluit. Het gedragsteam zal de uitgezette lijnen bewaken, medewerkers en leerlingen ondersteunen wanneer wenselijk en nodig en inzetten op uiteindelijke borging.
- IPC:
Voor onze wereld oriënterende vakgebieden hebben wij ervoor gekozen om over te stappen op IPC (international Primary Curriculum). IPC biedt alle wereld oriënterende vakken (aardrijkskunde, geschiedenis, biologie, techniek, muziek, creatief, enz.) thematisch aan, waarbij de leerlingen groot eigenaarschap hebben, met betrekking tot wat zij willen leren/onderzoeken. Door IPC kunnen wij onze leerlingen leren leren. Voor ons handelen en aanbod heeft dat nogal wat consequenties. Leerkrachten moeten wel de leerdoelen bewaken, zoals ook in een gestructureerde methode. Ook moeten zij onze leerlingen nu nog behoorlijk (aan-)sturen, omdat veel leerlingen de zelfstandigheid om tot (onderzoekend-)leren te komen en (o.a.) het samenwerken om doelen te bereiken nog niet voldoende beheersen.
Onze ambitie is om IPC niet een vak op zich te laten zijn, maar een 'way of living' in de school. 'Wij zijn allemaal 'onderzoekers', die met alle kennis die binnenkomt hoofd- van bijzaken weten te onderscheiden, leerdoelen hebben en weten hoe zij moeten leren en aanpakken, op weg naar de toekomst'.

Financiële verantwoording Passend Onderwijs middelen